

skrzynka 37-450

broń ul. i zół.

LWP

KŁOSOWSKA
Bronisława

1529/LSK
1

SPIS ZAWARTOŚCI TECZKI — KŁOSOWSKA.....

Przemysława.....

I/1. Relacja —

I/2. Dokumenty (sensu stricte) dotyczące osoby relatora —

I/3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące osoby relatora —

II. Materiały uzupełniające relację *✓ k. 3, s. 1-6*

III/1 — Materiały dotyczące rodziny relatora —

III/2 — Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III/3 — Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III/4 — Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 r. —

III/5 — inne...

IV. Korespondencja —

V. Nazwiskowe karty informacyjne *✓*

VI. Fotografie *brak*

II Materiały uzupełniające relację

- Ankieta o losach kombatanek oprac. przez J. Kwohikowską, W-wa 1967,
mps, rkps, oryg., k. 3, s. 1-6

Pani Ireno

Prosy wybacz, że tak późno posyłam ankietę. Może jej niepotrzebnie wydatkowałaś mi, ty, i moje uwagi były Pani mało przydatne. Co mnie jednak skłoniło do wyśłania tej ankiety, może wspomnienie "z zapłaku z "żłucem wojska" nie miałem, Prosy je przejąć pobłażliwie

Irena Królikowska
Warszawa 10, ul. Sempołowskiej 3 m.25.

Warszawa, dnia .....1967r.

404

14/32

A N K I E T A

Zamierzam napisać pracę o losach kombatantek po wojnie. Jako jedna spośród Was, pragnę poznać historię Waszego życia, która pomoże mi zbadać wpływ służby wojskowej kobiet na ich późniejszą pozycję w społeczeństwie i rodzinie. Proszę więc uprzejmie o szczerą odpowiedź na postawione niżej pytania, ewentualnie dołączenie na osobnej kartce swego życiorysu. Jeżeli pragniecie pozostać nieznaną, ankiety można nie podpisywać lub podać tylko wybrany pseudonim. Mile widziane wszelkie zdjęcia, które po wykorzystaniu, na życzenie adresatki, mogą być zwrócone.

Z góry dziękuję za współpracę.

1. Po demobilizacji osiedliłaś się: / odpowiednie podkreśl/

- w mieście stołecznym,
- w mieście wojewódzkim,
- w mieście powiatowym,
- w małym miasteczku.
- na wsi,
- w osiedlu.

Dlaczego:

Tu pracowałam narzucono "wynalazek" który bardzo chciał bym zrealizować z wojska, a ponieważ byłam zależną, więc jego zrealizowanie zostało spełnione

2. Opisz pokrótce warunki, w jakich odbywał się Twój start życiowy po zdemobilizowaniu:

W 1947 r. po zdemobilizowaniu zostałam skierowana do pracy w Komitecie Miejskim w Stalowej Woli.

W r. 1948 przesłam do pracy w Turce gdzie pracowałam do 1951 r. t.j. do chwili urodzenia dziecka. Od 1954 r. do 1960 r. nie pracowałam, wychowyje dziecko. Po śmierci męża wróciłam do pracy do Fluty, gdzie pracuję do chwili obecnej.

Warunki były dość trudne. Nie wiele posiadałam. Trzeba było dorabiać żyć od pengłku. Karda, nawet drobna rzecz kupiona za zarobione pieniądze ogromnie ceniła. Krótkie ~~było~~ mieszkanie małżeńskie, matrienynstwo, praca.

To, że byłam żołniewką nie miało żadnego wpływu na warunki pracy. Ot ledwie przyszło to do wiadomości. Długo trudno mi zrozumieć taki stosunek do kobiety żołniewki, zżądanie, że w otoczeniu koleżanek żołniewek miałam być jakis lepszy system.

Dr. H. J. 11.24. 27.08.67. OXII-7404. 15.08.67.

3. Start ten wydatnie ułatwiła Ci : rodzina,
przyjaciele,
państwo,
społeczeństwo,
instytucje społeczne.
radziłaś sobie całkowicie samodzielnie. /odpowiednie podkreśl/

4. Czy rozpoczęłaś naukę po zdemobilizowaniu:
tak,
nie.
Jeżeli tak , to dlaczego uważałaś to za konieczne:

5. Rozpoczęłaś naukę - doksztalcenie się:
- już w roku 1945,
- kilka lat później, /kiedy/
- kilkanaście lat później.
- wcale nie uczyłaś się,

6. Jeśli rozpoczęłaś naukę, to czy:
- ukończyłaś szkołę podstawową,
- " " zawodową,
- " " średnią ogólnokształcącą. 1945
- " " zawodową,
- wyższą.

7. Co zdecydowało o takim wyborze:

*Pracując w tym czasie nie mogłam pisać, pełne średnie
wzrost, oczywiście warunków w pracy - trzeba mieć maturę.*

Jeżeli przerwałaś naukę, to podaj przyczyny tej decyzji / ile klas ukończyłaś:

8. Podaj zawód , w jakim pracujesz: *bez zawodu - prace umysłowe - dokumentalistka*

a/ Ile zarabiasz / jakie masz gospodarstwo/ : *brutto 2180 zł.*

b/ Jakie posiadasz mieszkanie: *pokój z kuchnią*

c/ Czy posiadasz: Telefon,
radio,
telewizor,
adapter,
pralkę,
lodówkę,
odkurzacz,
inne;

9. Czy lubisz swoją pracę: tak,
nie.

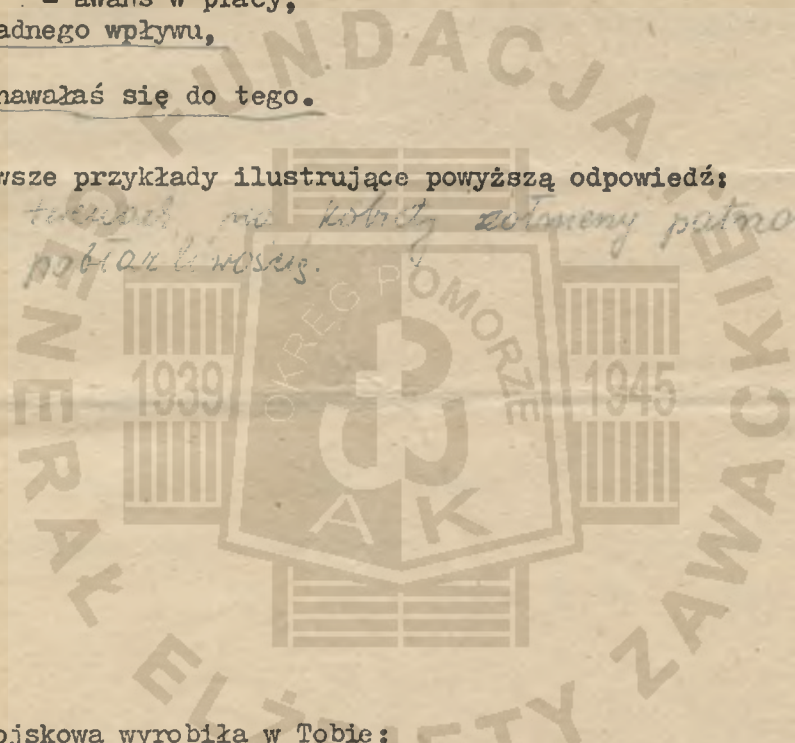
Dlaczego tak jest? *Pracuję w archiwum technicznym, wtedy sągale nowe rozwiązania konstrukcyjne, wysiłek myśli kolegów - umiem czytać rysunki, umiem je odczytać na głos.*

10. Czy fakt, że byłeś żołnierzem:

- ułatwił Ci - załatwianie spraw osobistych w urzędach,
- otrzymanie pracy,
- dostanie się do szkoły,
- otrzymania mieszkania,
- awans w pracy,
- nie miał żadnego wpływu,
- utrudniał,
- nie przyznawałaś się do tego.

Podaj ciekawsze przykłady ilustrujące powyższą odpowiedź:

Na tych terenach nie kobiety żołnierz patrolowo z lekką bronią i pistoletem.

11. Czy służba wojskowa wyrobiła w Tobie:

- poczucie własnej godności: Tak, nie.
- odwagę: tak, nie.
- wytrwałość w dążeniu do celu: tak, nie.

Czy możesz poprzeć to jakimiś przykładami:

Służba wojskowa wyrobiła we mnie poczucie własnej godności, umiałam się polubić, co dało mi potem możliwość prowadzenia negocjacji i wiele różnych dyskusji, nie tylko z ludźmi, przeważnie w trudnych warunkach starałam się zawsze zachować pogodę ducha i dobry humor. I wtedy, gdy zostawałam sama z dzieckiem nie zaczynałam się, a wręcz odwrotnie zaczynałam pracować, organizowałam się w miasteczku społecznym, organizowałam dzieci w domu pogodną atmosferę.

12. Czy jesteś zadowolona ze swych osiągnięć: - osobistych tak, nie.
- zawodowych tak, nie.
- społecznych tak, nie.
- naukowych tak, nie.
- małżeńskich tak, nie.
- towarzyskich tak, nie.

13. Czy utrzymujesz więź z kombatantkami :
Tak, nie.

Dlaczego: *Czyje są dobre w towarzystwie kobiet, które mają za sobą wojsko. Mamy wspólny temat. Można porozmawiać darem nam pomóc w rozwoju, w domu, w skład pracy w latach 80. latami jest wysoki obrotowy organizm młodego kłosa.*

14. Opisz swoje osiągnięcia w pracy:

Trudno mówić o osiągnięciach w pracy. Nie zdobyłam tego o czym marzyłam - wysokiego wykształcenia, ale i tak mi swoim stanowisku pracy nigdy się potrzebna, mam pewne usprawnienie, pracę, ale są sympatia otoczenia, praca społecznie, nigdy się potrzebna i wytrzyma.

15. Napisz, kiedy wyszłaś za mąż, czy małżeństwo jest udane, ile masz dzieci, w jakim wieku:

W 1948 r. Małżeństwo było udane. 1 dziecko - córka - obecnie 18 lat, uczennica 5 kl. Technikum chemicznego. Mgi me żyje od 9 lat.

16. Podaj, gdzie uczą się /uczyły się / Twoje dzieci:

- Jak kierowałaś ich losami:

- Czy nie zawiodły pokładanych w nich nadziei:

17. Czy Twoja rodzina szczeni się tym, że byłeś żołnierzem:

- tak, bardzo,
- tak,
- jest obojętna,
- nie.

Zilustruj to przykładami:

moja rodzina, tj. rodzina w czasie okupacji udzielała pomocy partyzantom, posiadała sympatię do wojska.
 córka jest bardzo dumna, a mama była żołnierzem, opowiada o tym w gronie koleżanek i kolegów, leży z koleżkami i wspomina z kaurzej, dni.

18. Czy swoją przeszłość żołnierską wspominasz z przyjemnością, czy z niechęcią:

Z opromnioną sympatią.

Dlaczego tak jest:

Spotykam w kaurzych latach bardzo wartościowych ludzi, którzy nauczyli mnie wiele to co dobre, wartościowe.

a/ czy uważasz, że służba wojskowa wpłynęła ujemnie na Twoją kobiecość?

nie - służba w 1939 roku nie miała na mnie żadnego wpływu, a ceść kobiecość i męskość można mieć z dziećmi, a

Podaj przykłady:

zobacz wyrażenie takie męskości i dyscypliny - wanie, co w życiu bardzo się przydaje.

b/ czy uważasz, że służba wojskowa dała Ci jakieś szanse życiowe ?

Podaj przykłady:

Napewno tak. Dzięki mi otworzyły między ludzi rozumny, mędrorokrotnie odzyskały o wartości sprawa, musiał waga w skali krajowej. Nauki z pracy, dyscypliny, dyscypliny, koleżeństwa, poczucie własnej wartości, młodość do własnego kraju, świadomość, że trzeba się walczyć, by w życiu zdobyć pozycję.

c/ czy ktoś Ci wytykał w sposób przykry okres służby wojskowej?

Podaj przykłady:

Były takie wypadki, że ktoś domedziawszy się, a byłam żołnierzem a oficerem lekceważono wyrosła się o takim wojsku, gdzie 1/3 mego stopnia otrzymała się wiadomo że co. Było to bardzo przykre, iemnyście, zmiana, a stopień oficerski otrzymałam po utraceniu oficerskiej sukienki w styczniu 1945

19. Czy Twoja córka /dzisiejsza młodzież/ byłaby ,Twoim zdaniem, zdolna pójść w Twoje ślady, gdyby zaszła tego potrzeba?

Napewno tak. Mimo pozornej bezdrożki i lekkomyślności dzieci nasze kochają swój kraj, gotowe dla niego na wielkie poświęcenia. Głównym tradycje rodzinne związane z wojennym męstwem tkwią w nich. Wierzą, że dla "wojaków" nie ma niebezpieczeństwa.

20. Podaj: w imię tych tradycji nie chciałyby być zame

a/ Ile miałaś lat w chwili mobilizacji:

18 lat

b/ Jakie miałaś wykształcenie?

Szkołę podstawową i 2 letnią szkołę handlową

c/ Gdzie mieszkałaś przed wojną:

- miasto stołeczne,
- miasto wojewódzkie,
- miasto powiatowe,
- miasteczko,
- wieś,
- osiedle.

d/Gdzie mieszkałaś przed mobilizacją?

na wsi w rodzinie

e/ Gdzie pracowałaś?

w rodzinie na roli

f/ W jakim stopniu wojskowym opuściłaś wojsko?

ppor. rezerwy

g/ Jakie otrzymałaś odznaczenia i kiedy?

w okresie służby wojskowej 1944-1947
"Srebrny Krzyż Zasługi" Srebrny Medal "Zasturony na polu walki"

21. Czy chciałabyś coś jeszcze od siebie dodać:

Wydzaje mi się, że za mało piszę o kobietach żołnierzach, o ich nieprawy trudnym życiu w warunkach wojennych, o ich zasturach, odwadze. Warto chyba być i w pracy dla kobiety. Żołnierzem takim było o awans, o większe uznanie, o podkreślenie, że właśnie praca kobiet, ich wytrwałość w latach wojny była uszty tego, że dziś mamy wolny Ojczyznę, chleb i miasto do niego, że nasze dzieci są radosne i mają stokrot lepsze warunki, niż myśmy

Jeszcze raz dziękuję Ci za udzielenie pomocy w tej pracy.

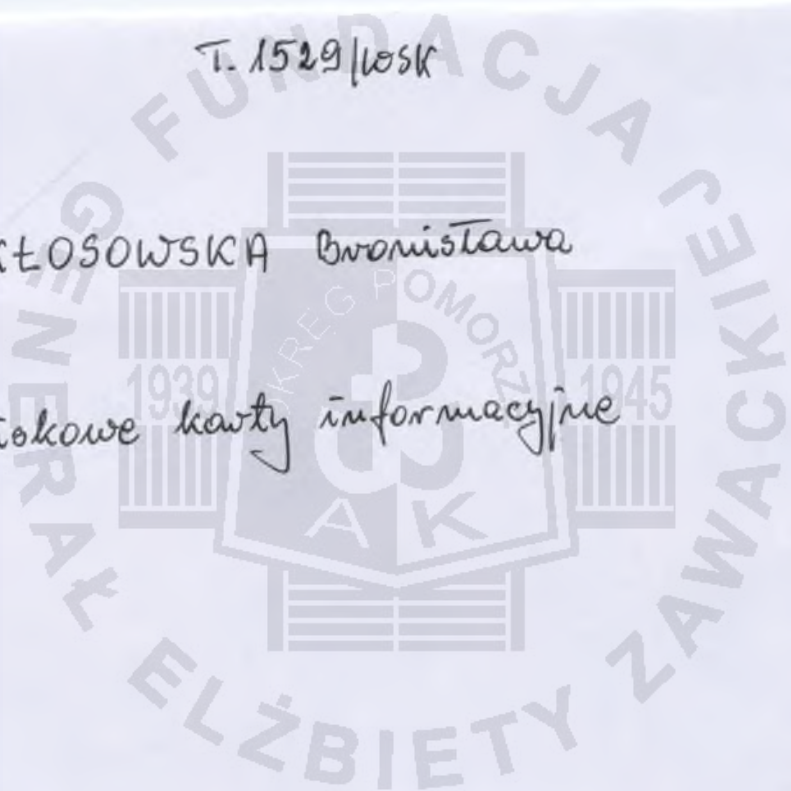
start wojny. Niech pamięć tych co zginęli, tych co wyżyli, co o tej walce będzie bardzo mi dotychczas eksponowane. Z serdecznym pozdrowieniem dla Pani. Złotanka Bronisława

T. 1529/10SK

LWP

KŁOSOWSKA Bronisława

V Nazwiskowe karty informacyjne

i

T. 1529/LWL

ZSRR-LWP

KŁOSOWSKA Bronisława

Zródło informacji:

Ankieta anonimowa z 1967r.

I.Król./98

14/32

WIOSNOWSKA Bronisława

